

GODIŠNJI PLAN RADA KOMS

za 2020/2021. Godinu

1. Uvod

Ideja izrade Godišnjeg plana rada Krovne organizacije mladih Srbije (u daljem tekstu: GPR KOMS 2020/2021.) kroz konsultativni proces, nastala je kao potreba da se zajedničkim radom svih relevantnih aktera unutar KOMS utvrde prioriteti, a ne lista zadataka i aktivnosti. GPR KOMS 2020/21. je vodilja organima KOMS u svakodnevnom radu.

GPR KOMS 2020/2021. postavljen je na osnovu očekivanih rezultata rada KOMS za godinu dana, a kako bi se postavili realni i ostvarivi ciljevi i zadaci, a u skladu sa finansijskim i ljudskim resursima, sredstvima, kompetencijama i vremenskim rokovima.

Prioriteti rada KOMS u 2020/2021. godini utvrđeni su na osnovu predloga Upravnog odbora KOMS, stručnog mišljenja Sekretarijata KOMS, zaključaka i preporuka sa savetovanja KOMS, zaključaka sa zajedničkih događaja ključnih aktera omladinske politike u Republici Srbiji (MOS, AKzM, NAPOR i KOMS), uz stručnu podršku članova i članica radnih tela i saveta KOMS. Specifičan doprinos u izradi plana, a pre toga u vrednovanju i proceni aktivnosti, dali su i članovi i članice Saveta za rodnu ravnopravnost i inkluzivno društvo Krovne organizacije mladih Srbije.

Prilikom izrade GPR uzeta je u obzir i činjenica da pojedini ciljevi nisu u potpunosti realizovani i/ili nisu adekvatno postavljeni. Takođe u obzir su uzete i evaluacije učesnika/ca pojedinih aktivnosti, kao i dodatnih evaluacija programa i procesa od učesnika/ca, organizacija članica, partnera, donatora i drugo.

U cilju otklanjanja čestih dilema kako pristupiti radu, kako postaviti aktivnost ili se nositi sa dnevno političkim situacijama tokom godine, u procesu izrade plana ponovo je preispitivano zajedničko razumevanje KOMS-a kao mreže i njen rad. S obzirom na brzu flukutaciju ljudi u okviru OČ KOMS-a i samih tela KOMS-a o ovim temama je neophodno stalno razgovarati i ispitivati ih kako bi svi imali istu polaznu osnovu u razumevanju rada KOMS-a, a planovi bili realno postavljeni.

U 2020. godini KOMS je pre svega zagovaračka platforma koja je zakonski priznata prema Zakonu o mladima i kao takva predstavlja platformu za unapređenje položaja mladih ali i servis organizacija mladih i za mlade.

GPR podrazumeva da je KOMS pre svega zagovaračka platforma i da treba da deluje kao spona između mladih, organizacija članica i različitih donosioca odluka i pružaoca programa i usluga za mlade, a pre svega države i institucija. Takođe, KOMS treba da pruža usluge, kroz koji jača kapacitete organizacija članica.

KOMS je konstantno u dijalogu sa mladima, organizovanim mladima i institucijama i traži kvalitetna rešenja za poboljšanje kvaliteta života i položaja mladih u Srbiji na svim nivoima.

Izdvajaju se tri kategorije sa kojima je KOMS u stalnom dijalogu: mladi, organizovani mladi i institucije. KOMS treba da ispituje potrebe svih mladih u Srbiji, što je osnova za dijalog. Mladi najbolje znaju koje su njihove potrebe i iz toga predstavljaju izvor informacija – resurs na kome KOMS temelji svoje delovanje.

Širenje i jačanje KOMS uz stalno uspostavljanje partnerstava

Neophodno je da KOMS ima konstantnu komunikaciju sa svojim članicama, ali i sa drugim partnerskim organizacijama, institucijama, širi i promoviše članstvo u KOMS u cilju jačanja pozicije zagovaračke platforme i svog kredibiliteta i promocije vrednosti KOMS.

Krovnoj organizaciji mladih Srbije će tokom 2020. i 2021. godine, ključni partneri biti MOS, NAPOR i AkzM kao prepoznati ključni akteri omladinske politike u Srbiji. KOMS će sarađivati i sa širokom lepezom organizacija, ustanova i institucija na lokalnom, regionalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou.

Pojedinci i pojedinke koje su članovi/ce organa KOMS; Saveta; Alumni grupe i Trenerske baze predstavljaju nosioce delovanja KOMS-a. Energija, delovanje i kompetencije koje oni nose, neophodno je negovati, podsticati i uključivati u planove, realizaciju aktivnosti i vrednovanje KOMS.

1.2. Realizacija plana rada

Godišnji plan rada realizuje generalni sekretar/ka KOMS sa sekretarijatom KOMS-a, a uz koordinaciju upravnog odbora i praćenje od strane nadzornog odbora KOMS. Zarad pune realizacije GPR KOMS 2020/21. u pojedine aktivnosti biće uključeni članovi/ce saveta, radnih grupa, trenerske baze, alumnisti/kinje i drugi partneri uz kontinuirane konsultacije sa organizacijama članicama KOMS.

Realizacija plana rada zavisi od broja zaposlenih u Sekretarijatu i drugih eksternih faktora. Godišnji plan rada realizuje se u skladu sa prioritetima, a podrazumeva konstantno angažovanje najmanje 5 zaposlenih. Manji broj angažovanih automatski će uticati na realizaciju plana.

2. Godišnji plan rada KOMS 2020/2021. godina

Godišnji plan rada KOMS 2020/2021. uspostavljen je prema tematskim oblastima kojima se Krovna organizacija mladih Srbije bavi kroz sve nivoe odlučivanja: nacionalni, lokalni, međunarodni. Kako bi se uspešno zagovaralo unapređenje položaja mladih neophodno je da KOMS sprovodi zagovaračke aktivnosti sa istim ciljem na svim nivoima odlučivanja, lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou. Ova izmena u GPR 2020/2021. kreirana je kao posledica konsenzusa svih relevantnih aktera KOMS da je neophodno da se temama od značaja za mlade bave svi akteri omladinske politike i na svim nivoima odlučivanja i učestvovanja.

Plan KOMS u 2020/2021. uključuje šest (6) programskih oblasti kroz koje će biti realizovane aktivnosti iz šest (6) tematskih celina, prepoznatih kao najznačajnije za mlade Srbije na svim nivoima odlučivanja.

2.1. Programske oblasti

Šest programskih oblasti KOMS kroz koji će i u 2020/2021. godini biti realizovan, praćene i vrednovane aktivnosti KOMS su:

1. **Sistem omladinske politike**
2. **Uslovi za bolji život mladih**
3. **Promocija koncepta održivog razvoja**
4. **Prava mladih**
5. **Mladi kao informisani, aktivni građani/ke**
6. **KOMS kao resurs centar**

Svaki od navedenih programa ima podjednaku važnost za KOMS i ne može biti zapostavljen. Svaka od oblasti obuhvata sva tri nivoa delovanja: nacionalni, lokalni i međunarodni, koji su važni za KOMS kao zagovaračku platformu, kao i program jačanja kapaciteta koji je neophodan za razvoj KOMS kao uspešnog servisa organizacijama članicama i drugim organizacijama i institucijama od značaja za delovanje KOMS.

2.2. Tematske celine

Kao i u prethodnom periodu KOMS će nastaviti da se kroz programske oblasti bavi sledećim primarnim tematskim celinama:

1. **Aktivno učešće mladih**
2. **Zapošljivost mladih**
3. **Prava mladih**
4. **Obrazovanje mladih**
5. **Informisanje I medijska pismenost mladih**
6. **Socijalna uključenost, ravnopravnost I inkluzivno društvo**

U svom dosadašnjem radu KOMS je utvrdio da su navedene teme izuzetno značajne kako bi KOMS na sveobuhvatan način nastavio da radi na poboljšanju položaja i kvaliteta života mladih u Srbiji.

2.2.1. Aktivno učešće mladih

Aktivno učešće mladih je ključna tematska celina Krovne organizacije mladih Srbije, te stalno unapređenje rada u okviru ove teme omogućava jačanje omladinskog civilnog sektora za dalji rad na poboljšanju položaja mladih. Ovom temom u narednom periodu pristupamo kroz zagovaranje međusektorske saradnje, razvoja mehanizama za uključivanje mladih u donošenje odluka poput dijaloga sa mladima, unapređenju struktura koje odgovaraju na potrebe mladih poput saveta za mlade, uspostavljanje nacionalnog dijaloga koji okuplja sve subjekte omladinske politike, razvoj projekata i aktivnosti koji imaju za cilj da podstaknu i omoguće veće učešće mladih u društveni život i donošenje odluka.

Aktivnije učešće mladih u donošenju odluka podrazumeva jačanje, prepoznavanje i priznavanje volontorizma, aktivizma i političke participacije mladih.

2.2.2. Zapošljivost mladih

Zapošljivost mladih je jedna od najvažnijih tema za mnoge institucije i organizacije civilnog društva, i često se u javnosti pominje kao osnovna tema kada su u pitanju mladi u Republici Srbiji. Fokus koji je KOMS odabrao je rad sa institucijama javnog i privatnog sektora na uspostavljanju modela i servisa koji će unaprediti zapošljivost mladih, ili omogućiti razvoj preduzetništva.

U narednom periodu KOMS će raditi na aktivnostima zagovaranja nacionalnog dijaloga za zapošljavanje mladih, kroz razvoj politika i modela u oblasti zapošljavanja mladih. KOMS će tokom 2020/2021. godine raditi na promociji kvalitetnijih praksi za mlade, ali i jačanju saradnje sa sindikatima mladih.

Za sve procese unapređivanja zapošljavanja mladih KOMS će se oslanjati na ekspertizu organozacija članica I uključivaće ih u procese konsultacija sa institucijama.

2.2.3. Prava mladih

Prava mladih prožimaju sve oblasti delovanja udruženja mladih i za mlade i predstavljaju temelj unapređenja položaja mladih i kreiranja podsticajnog okruženja. Neophodno je da se na unapređenju prava mladih radi kroz međusektorsku saradnju kako bi se ostvarila sistemska briga o pravima mladih sa posebnim akcentom na socijalna prava mladih. Rezultati istraživanja pokazuju da se u pogledu bezbednosti mladih situacija pogoršava u odnosu na prethodne godine. Veći broj mladih je izložen digitalnom, fizičkom ili verbalnom nasilju. Četiri od pet mladih osoba je bilo svedok nasilja, a više od polovine mladih nekom obliku diskriminacije. Kada se govori o uzrocima bezbednosnih problema, oni mogu biti višestruki. Brojne ekonomske, političke i društvene nestabilnosti su te koje unazad godinama dovode do stvaranja nebezbednog okruženja za mlade u Republici Srbiji. Činjenica da su porodične odnose i pad vrednosti u društvu mladi okarakterisali kao ključne uzroke nasilja mora se uzeti sa posebnom pažnjom u obzir i bezbednosne politike usmeriti ka tome. Kreiranje koordinisanog decentralizovanog sistema prevencije bezbednosti mladih je jedna od tema za razmatranje, dok ekstremizam i radikalizam jačaju u Srbiji.

Kao oblasti od najvećeg bezbednosnog značaja prepoznate su: 1. zdravlje, 2. ekološka bezbednost, 3. bezbednost u saobraćaju, 4. nasilje, 5. bezbednost na internetu, 6. vanredne situacije i 7. ekstremizam i radikalizam.

2.2.4. Obrazovanje mladih

Oblast obrazovanja mladih direktno pogađa svaku mladu osobu, jer većinu ovog perioda života mladi ljudi provode u okruženju školskog sistema, koji ne odgovara na njihove potrebe i ne uključuje ih kao aktivne kreatore. Programi i kurikulumi nisu usklađeni sa tržištem rada, ali ni sa neophodnim kompetencijama za savremeno društvo. Mladi nisu jednako uključeni u kreiranje i vrednovanje obrazovanja na različitim nivoima, gde bi trebalo pratiti primer dobrih praksi u okviru kojih je zakonskim i podzakonskim aktima regulisano uključivanje u kreiranje i vrednovanje obrazovnih programa. Formalno obrazovanje ima sve manje poverenja kod mladih i neophodna mu je reforma, a neformalnom obrazovanju značajnije mesto u društvu i priznavanje kompetencija. Neformalno obrazovanje mladima može ponuditi stavove, znanja i veštine neophodne za 21. vek i sa kojima će graditi i razviti i sebe i naše društvo. Neophodno u okviru ove teme hitno utvrditi prioritete i pravce rada na temi, kroz formiranje radnog tela/saveta i procesa.

2.2.5. Informisanje I medijska pismenost mladih

Tema informisanje i medijska pismenost mladih se realizuje kroz stalno razmatranje odnosa mladih i medija, ali i pitanjima kako mladi koriste medije, odnosno koliko su medijski pismeni, kakve su uređivačke politike i dometi omladinskih medija, kako mediji u celini izveštavaju o mladima i mnogim drugim. Medijska pismenost mladih je važna za izgradnju kritičkog pristupa pri konzumaciji medijskih poruka, a nije dovoljno integrisana u obrazovne kurikulume u Srbiji.

Mladima je ostavljeno da se samostalno medijski opismenjuju i to u društvu u kojem je medijska sfera nedovoljno regulisana a medijske slobode primetno ograničene. Način na koji se kreira diskurs o mladima veoma je važan i zato se ova tema bavi istraživanjem medija, ali i edukacijom novinara i mladih o PR, izveštavanjima i medijima. Važnost ove teme je u tome što je neophodno iznaći najbolje kanale i alate informisanja mladih o pravima, mogućnostima i pretnjama.

2.2.6. Socijalna uključenost, ravnopravnost i inkluzivno društvo

Socijalna isključenost, diskriminacija i porast netolerancije prema različitostima sve veći su faktori koji smanjuju ne samo kvalitet života, već i bezbednost mladih.

U radu KOMS neophodno je prepoznati da različite kategorije mladih nemaju jednake društvene mogućnosti, poput mladih iz udaljenih sredina, mladih u sukobu sa zakonom, mladih van sistema obrazovanja, mladih žena, mladih u situaciji hendikepa, u zdravstvenom riziku, loših materijalnih mogućnosti, u migraciji, verske, etničke, seksualne manjine, mladi bez roditeljskog staranja i drugi.

Postoji potreba za programom koji bi posebno razvijao kapacitete, vrednosti i principe ravnopravnosti i inkluzivnosti u omladinskom sektoru i društvu u celini, te integrisao potrebe i stavove mladih iz društveno osetljivih grupa u politike koje se razvijaju u okviru drugih programa.

U radu KOMS u okviru ove oblasti posebno je značajan partner i akter Savet za ravnopravnost i inkluzivno društvo. Uloga Saveta i jedan od prioriteta KOMS jeste da su vrednosti, principi i kompetencije ravnopravnosti, raznolikosti i inkluzivnog društva inkorporirane u sve programe, projekte i aktivnosti KOMS i prema svim kategorijama mladih. U 2020/2021. godini reaktivirati rad Saveta i proširiti sa članstvom i van KOMS.

3. Sistem omladinske politike

Sistem omladinske politike predstavlja unapređivanje položaja mladih kroz ostvarivanje sistemske brige o mladima, koji su prepoznati od strane donosioca odluka i ostvarivanje međusektorske saradnje koja sinergetskim delovanjem svih relevantnih aktera unapređuje rad institucija i brigu o mladima. Cilj jeste da se kroz postojeće mehanizme ostvari dijalog mladih i donosilaca odluka, kako bi se na osnovu potreba mladih prepoznale potrebe i kreirale politike čiji je cilj unapređenje položaja mladih. Prilikom osmišljavanja i realizacije svih aktivnosti, kao i prilikom praćenja indikatora, posebno će se voditi računa o uključivanju svih mladih bez obzira na njihova lična svojstva.

CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI	KLJUČNE AKTIVNOSTI	INDIKATORI (pokazatelj ostvarenja očekivanih rezultata)
CILJ 1: Unapređenje sistemske brige o mladima i poboljšanje međusektorske saradnje	REZULTAT 1: Koriste se postojeći mehanizmi (javne politike, tela, zakoni, planovi i izveštaji i drugo) za ravnopravan dijalog mladih i donosioca odluka zarad sistemske brige o mladima	<i>Učešće u procesu izmene i dopune Zakona o mladima i Zakona o volontiranju</i> <i>Učešće u procesu izmene Nacionalne strategije za mlade</i> <i>Učešće u procesu izrade sistema za implementaciju, evaluaciju i monitoring Nacionalne strategije za mlade</i> <i>Učešće u radu Saveta za mlade i drugih relevantnih tela</i> <i>Podrška radu Saveta za mlade</i> <i>Promocija strukturiranog dijaloga kao mehanizma za unapređenje sistemske brige o mladima</i> <i>Iniciranje mehanizama za dijalog mladih i donosioca odluka</i> <i>Pokretanje zagovaračkog procesa za formiranje kokusa za mlade u Narodnoj Skupštini Republike Srbije</i> <i>Institucionalizacija Nacionalne radne grupe za EU dijalog</i> <i>Praćenje izrade i sprovođenja strategija i zakona, kao i</i>	Normativni okvir: <i>Predlog za izmenu I dopunu Zakona o mladima; Pokrenut proces izmene Zakona o volontiranju. Revizija NSM i izrada novog AP u kome učestvuju predstavnici mladih</i> Savet za mlade: <i>KOMS učestvuje u radu Saveta za mlade i podnosi inicijative</i> Pokretanje inicijativa: <i>Kroz učešće u telima i procesima KOMS pokrenuo najmanje 10 inicijativa za unapređenje sistemske brige o mladima</i> Institucije: <i>Najmanje 3 institucije uključene u dijalog sa mladima</i> Kvalitet postojećih mehanizama – postojeći mehanizmi ispunjavaju najviše standarde omladinske participacije

		<i>praćenje rada postojećih tela od značaja za mlade</i>	Analiza javnih konkursa Ministarstva omladine i sporta
REZULTAT 2: Postoji efikasna međusektorska saradnja i sveobuhvatna sistemska briga o mladima		<i>Izrada praktičnih predloga politika od značaja za mlade</i> <i>Razvoj i unapređenje partnerstava sa međunarodnim organizacijama aktivnim u oblasti omladinske politike u Srbiji, regionu i međunarodnom zajednicom</i>	Agende za mlade: Izrađeno najmanje 5 agendi za mlade, a preporuke usvojene od strane najmanje 3 institucije Saradnja: KOMS saraduje sa najmanje 3 međunarodne organizacije u cilju unapređenja sistemske brige o mladima i najmanje 2 međusektorska radna tela
REZULTAT 3: Kvalitetan rad KOMS zasnovan je na dvosmernoj internoj i eksternoj komunikaciji		<i>Realizacija konsultativnih procesa unutar KOMS</i> <i>Kreiranje zagovaračkog plana KOMS 2021 – 2025</i> <i>Revidiranje strateškog plana Krovne organizacije mladih Srbije</i> <i>Rad Saveta KOMS</i> <i>Kreiranje radnih tela KOMS</i> <i>KOMS ostvaraju saradnju sa svim relevantnim institucijama, organizacijama i drugim zainteresovanim akterima</i>	Konsultativni proces: Sproveden konsultativni proces sa organizacijama članicama Strateška dokumenta: Kreiran zagovarački plan KOMS 2021-2025; Revidiran strateški plan KOMS Zajednički rad: Sprovedeno najmanje 5 sastanaka Saveta KOMS na kom je doneto najmanje 10 praktičnih predloga <i>U radu KOMS-a u toku 2020. godine direktno uključeno najmanje 50 organizacija članica</i> Partnerstva: U toku godine KOMS

			ostvario najmanje 50 eksternih partnera

4. Uslovi za bolji život mladih

Ova programska oblast bavi se kvalitetom poslova i praksi za mlade kao i sistemom podrške za samozapošljavanje mladih. Prema podacima iz Alternativnog izveštaja o položaju i potrebama mladih u Republici Srbiji, gde su mladi kao svoj najveći problem naveli upravo nezaposlenost, neophodno je kreirati podsticajno okruženje za mlade koje obazbeđuje dostojne poslove i prakse za mlade kao i mogućnost samozapošljavanja i preduzetništva na lokalnom nivou. U ovoj oblasti je izuzetno važno raditi na promociji i prepoznavanju volonterizma i aktivizma.

CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI	KLJUČNE AKTIVNOSTI	INDIKATORI (pokazatelj ostvarenja očekivanih rezultata)
CILJ 1: Unapređenje kvaliteta poslova i prakse za mlade i sistema podrške samozapošljavanja mladih	REZULTAT 1: Postoji uređen sistem koji osigurava dostojne poslove i prakse za mlade	<i>Kreiranje zagovaračke platforme koja će se baviti temom Dostojnih poslove za mlade (u skladu sa principima: https://www.decentjobsforyouth.org/)</i> <i>Zagovaranje za sistemsko rešenje pitanja volontiranja, stručne prakse i pripravničkog staža</i> <i>Praćenje i učešće u nacionalnim programima i merama za zapošljavanje mladih Unapredjenju stambenog položaja mladih</i>	Kreiranje platforme - postoji barem 10 partnera koji su deo platforme i aktivno doprinose procesu Zakonska regulativa – sprovedena zagovaračka kampanja sa ciljem unapređenja zapošljivosti mladih i prepoznavanja stručne prakse i pripravničkog staža Analiza: praćenje mera i analiza najmanje 1 mere Vlade za unapređenje zapošljivosti mladih
	REZULTAT 2: Unaprediti sistem podsticaja samozapošljavanja i preduzetništva mladih	<i>Organizovani konsultativni procesi različitih aktera na temu zapošljavanja osetljivih grupa mladih</i> <i>Zastupanje interesa, stavova i mišljenja mladih u ruralnim sredinama i nerazvijenim opštinama širom Srbije.</i> <i>Konsultativni proces sa predstavnicima relevantnih institucija zarad kreiranja podsticajnih mera za preduzetništvo i samozapošljavanje mladih</i>	Dijalog: Sprovedeno 4 aktivnosti koje uključuju najmanje 20 relevantnih aktera (najmanje 5 NEET mladih) i 5 donosioca odluka radi kreiranja mehanizama za podsticajno okruženje za zapošljavanje NEET mladih, uključujući i preduzetništvo Edukativni sadržaji: najmanje 5 sadržaja za najmanje 100 mladih; sa sadržajima se upoznalo 10.000 mladih Zagovaračka platforma: Najmanje 10

			<i>aktera aktivno doprinosi razvoju zajedničke zagovaračke platforme za unapređenje podsticaja; kreirane preporuke</i>
CILJ 2: Prepoznavanje volonterizma i aktivizma mladih u sistemu obrazovanja	REZULTAT 1: Aktivizam i volonterizam podržani, prepoznati i priznati od strane institucija i donosioca odluka	<i>Zagovaranje za prepoznavanje volonterizma i aktivizma mladih od strane svih relevantnih institucija</i> <i>Promocija aktivizma i volonterizma mladih u različitim oblastima društvenog života</i> <i>Kampanja Pričam da te pokrenem</i> <i>Program Odlučionice</i>	Dokumenta: <i>Kreirane preporuke za izmenu i dopunu Zakona o volontiranju i sprovedena zagovaračka kampanja za usvajanje preporuka, kroz učešće u Radnoj grupi za ZoV</i> Urađena analiza: <i>prepoznavanje važnosti aktivizma i volonterizma od strane institucija</i> Primeri: <i>Prepoznati i promovisani primeri volonterizma i aktivizma; najmanje 200.000 mladih informisano o aktivističkim pričama kroz različite formate na KOMS kanalima komunikacije</i>

5. Promocija koncept održivog razvoja

U ovoj programskoj celini ključni su akteri koji se u Srbiji bave implementacijom Agende 2030 radi ostvarenja Ciljeva održivog razvoja. Neophodno je u realizaciji Ciljeva održivog razvoja ostvariti kontinuiranu i bližu saradnju mladih i donosilaca odluka, kako bi mladi uključeni u procese mogli da doprinesu ostvarenju rezultata uključivanja položaja i potreba mladih. Imajući u vidu sveobuhvatnost ciljeva, od iskorenjivanja siromaštva i ostvarivanja prava na kvalitetno obrazovanje do pronalaska dostojanstvenog posla i odgovora na klimatske promene, dužnost KOMS je da takav koncept promoviše i zagovara ka mladima, organizacijama mladih i za mlade, a posebno prema institucijama.

CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI	KLJUČNE AKTIVNOSTI	INDIKATORI (pokazatelj ostvarenja očekivanih rezultata)
CILJ 1: Uključivanje mladih u implementaciju i promociju Ciljeva održivog razvoja	REZULTAT: Ciljeve održivog razvoja UN i koncept održivosti prepoznaju mladi kao važne u svakodnevnom životu, dok organizacije imaju informacije o važnosti planiranja programa i projekata zarad ostvarivanja Ciljeva održivog razvoja	<i>Organizovanje nacionalne konferencije o ulozi mladih i organizacija u ostvarivanju Ciljeva održivog razvoja</i> <i>Kreiranje informativno-edukativnih sadržaja koji popularišu Ciljeve održivog razvoja i uključivanje u njihovu implementaciju</i>	Informisanost: Najmanje 20.000 mladih i 50 organizacija informisanih o značaju Ciljeva održivog razvoja Primena: Prepoznato najmanje 5 uspešnih primera inkorporiranja Ciljeva održivog razvoja u svakodnevnom životu mladih Partnerstva: Formiranje partnerstva sa najmanje 2 organizacije, preferabilno organizacije članice, na projektima koji doprinose popularizaciji ili sprovođenju Ciljeva održivog razvoja UN

CILJ 2: Unapređenje systemske brige o mladima i poboljšanje međusektorske saradnje za koncept održivosti	REZULTAT: Institucije uzimaju u obzir položaj i potrebe mladih u toku planiranja i realizacije programa, projekta i aktivnosti kojima se ostvaruju Ciljevi održivog razvoja	<i>Praćenje normativnog okvira za mlade koristeći instrumente postavljene Agendom održivog razvoja 2030</i> <i>Iniciranje novih zakonskih i podzakonskih akata, politika i programa u oblasti mladih ili podnošenje inicijativa za izmene i dopune postojećih, radi njihovog usklađivanja sa Ciljevima održivog razvoja</i> <i>Umrežavanje različitih aktera radi promocije značaja Agende 2030 i ostvarivanja ciljeva održivog razvoja</i>	Doprinos: KOMS kreira i upućuje preporuke Međuresornoj radnoj grupi za sprovođene Agende 2030 Analiza: Prilikom realizacije programa kojim se ostvaruju Ciljevi održivog razvoja, najmanje 5 programa prepoznaju mlade.

6. Prava mladih

Prema Alternativnom izveštaju o položaju i potrebama mladih u Republici Srbiji, podaci o broju mladih koji su doživeli nasilje ili prisustvovali nasilju, u znatnom je porastu. Iz ovog razloga je izuzetno važno raditi na kreiranju podsticajnog i bezbednog okruženja za mlade, koji su svesni važnosti širenja tolerancije i sprovođenja preventivnih mera kao vida borbe protiv nasilja i mržnje među mladima.

CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI	KLJUČNE AKTIVNOSTI	INDIKATORI (pokazatelj ostvarenja očekivanih rezultata)
CILJ 1: Kreirati podsticajna i bezbedna okruženja za mlade	REZULTAT 1: Mladi doprinose izgradnji sigurnih zajednica i tolerantnijeg društvu	<i>Realizacija javnih tribina u lokalnim zajednicama – podizanje svesti mladih o prevenciji i suzbijanju zločina iz mržnje</i> <i>Uključivanje mladih u kampanju “Osvesti se – posveti se: podizanje svesti mladih o zločinima iz mržnje”</i> <i>Realizovan javni konkurs za najbolji onlajn format o suzbijanju zločina iz mržnje</i> <i>Podizanje svesti o značaju bezbednosti saobraćaja kod mladih</i>	Oснаženi mladi: <i>Najmanje 200 mladih osnaženo za učešće u kampanji “Osvesti se – posveti se”</i> Informisani mladi: <i>Najmanje 50.000 mladih informisano o načinima prevencije i reagovanja na zločin iz mržnje</i> Lokalne zajednice: <i>Najmanje 10 zajednica širom Srbije učestvuje u borbi protiv zločina iz mržnje</i>
CILJ 2: Ravnopravno uključivanje ranjivih grupa mladih u zagovaračke procese za unapređenje položaja mladih	REZULTAT 1: Mladi iz svih društvenih grupa ravnopravno učestvuju u omladinskim aktivnostima i zagovaračkim procesima	<i>Identifikacija i promocija potreba NEET mladih</i> <i>Promocija inkluzivnih vrednosti kroz kreiranje informativnih i edukativnih sadržaja</i> <i>Unapređenje internih procedura za ostvarivanje inkluzivne omladinske politike</i>	Uključivanje: <i>mladi iz ranjivih grupa uključeni u najmanje 5 zagovaračkih inicijativa KOMS</i> Analiza: <i>Mapirane potrebe mladih uključene u zagovaračke aktivnosti KOMS</i> Smernice: <i>Izrađene mere i preporuke za inkluzivne omladinske prakse uz podršku rada SRID</i>

CILJ 3: Unapređenje sistemske brige o ljudskim pravima mladih	REZULTAT 1: Postoji efikasna međusektorska saradnja i sveobuhvatna sistemska briga o socijalnim, ekonomskim i političkim pravima mladih	<i>Učešće u procesima izmene I dopune zakona za unapređenje socijalne zaštite</i> <i>Promocija socijalnih prava mladih u Republici Srbiji</i> <i>Učešće u osnaživanju organizacija mladih i za mlade za izveštavanje o ljudskim pravima mladih kroz mehanizme Ujedinjenih nacija</i>	Normativni okvir: <i>Kreirane preporuke za izmene i dopune Zakona o socijalnoj zaštiti u skladu sa potrebama mladih, kroz učešće u radu Radne grupe</i> Uključivanje: <i>najmanje 10 udruženja mladih i za mlade su osnažena da izveštavaju o ljudskim pravima mladih kroz mehanizme Ujedinjenih nacija</i> Platforma: <i>Kreiran online prostor za edukaciju mladih o njihovim pravima</i>

7. Mladi kao informisani, aktivni građani

Mladi kao informisani, aktivni građani integriše potrebu za medijskim opismenjavanjem mladih kako bi bili adekvatno informisani i osnaženi da aktivno učestvuju u procesima konsultovanja i odlučivanja čiji cilj jeste unapređenje položaja mladih. Mlade je neophodno informisati o procesima na sva tri nivoa, nacionalnom, lokalnom i međunarodnom kao i mogućnostima za aktivno učešće u implementaciji mera i politika za mlade.

CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI	KLJUČNE AKTIVNOSTI	INDIKATORI (pokazatelj ostvarenja očekivanih rezultata)
CILJ 1: Informisati i osnažiti mlade da aktivno učestvuju i doprinose unapređenju u položaju mladih	REZULTAT 1: Unapređeno informisanje mladih o važnim prilikama za aktivno učešće na svim nivoima odlučivanja	<i>Kreiranje i promocija edukativnih videa o aktivnom učešću mladih</i> <i>Informisanje mladih o EU dijalogu sa mladima i važnosti aktivnog učešća i političke participacije</i> <i>Promocija aplikacije "Postani predsednik!"</i> <i>Realizacija informativnih dana o omladinskoj politici</i> <i>Organizacija javnih debata o omladinskom aktivizmu i ulozi medija u promociji aktivizma</i> <i>Realizacija Brave New Media Foruma</i> <i>Organizacija i mentorska podrška pokretnim radionicama u školama i na javnim debatama o medijskoj pismenosti mladih</i> <i>Mladi uključeni u procese ocenjivanja medijskog sadržaja za mlade</i>	Aktivni mladi – najmanje 200.000 mladih informisano o mogućnostima aktivnog učešća Kreirani i promovisani informativni sadržaji – najmanje 100 sadržaja u različitim formama Međunarodne prakse: Najmanje 5 primera dobre prakse u oblasti aktivnog učešća mladih promovisano na KOMS kanalima Lokalne zajednice: Aktivnosti realizovane u najmanje 10 različitih lokalnih zajednica širom Srbije
	REZULTAT 2: Osnaženi mladi ravnopravno učestvuju u dijalogu sa donosiocima	<i>Realizacija Akademije omladinske politike</i> <i>Održane konsultacije mladih sa omladinskim predstavnikom u UO RYCO</i> <i>Škola insta aktivizma</i>	Osnaženi mladi: Najmanje 100 mladih osnaženo da učestvuje u procesima donošenja odluka od kojih je najmanje 10% sa smanjenim društvenim prilikama Uključeni mladi – najmanje 50 mladih

	odluka i drugim subjektima omladinske politike	<i>Realizovan Dijalog mladih sa ministrom omladine i sporta</i> <i>Realizovan Dijalog mladih sa premijerkom</i> <i>Dijalog mladih sa mladim poslanicima i poslanicama Narodne skupštine Republike Srbije</i> <i>Rad sa podmlatcima političkih partija i mladim narodnim poslanicima/ama</i> <i>Sprovedene inicijative srednjoškolaca/ki za promene u lokalnim zajednicama</i> <i>Simulacija rada Saveta za mlade</i> <i>Učešće u radu Evropskog omladinskog foruma</i> <i>Saradnja sa najvažnijim regionalnim akterima omladinske politike: krovnim savezima mladih, udruženjima, međunarodnim organizacijama (RYCO, RCC)</i>	<i>učestvovalo u procesima donošenja odluka</i> Realizovani edukativni sadržaji – <i>Realizovano najmanje 30 radionica, sastanaka, seminara i drugo</i> Uticaj na regionalnu i međunarodnu omladinsku politiku: <i>Mladi iz Srbije utiču donošenje odluka na regionalnom evropskom i međunarodnom nivou na najmanje 20 događaja.</i> Lokalne zajednice: <i>Aktivnosti realizovane u najmanje 10 različitih lokalnih zajednica širom Srbije</i> Umreženi relevantni akteri <i>(predstavnici lokalne samouprave, medija, đачkih parlamenata i organizacija civilnog društva) u lokalnim zajednicama radi promocije aktivizma mladih i učešća u procesima donošenja odluka</i>

8. KOMS kao resurs centar

KOMS kao resurs centar predstavlja programsku celinu koja je usmerena na jačanje kapaciteta organizacija članica Krovne organizacije mladih Srbije, kako bi kreirali okruženje koje je podsticajno za delovanje i ostvarenje održivosti rada udruženja mladih i za mlade. Takođe, jačanje Saveta i radnih tela KOMS unaprediće organizacijske mogućnosti usmerene na zagovaranje boljeg položaja i sistemske brige o mladima.

CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI	KLJUČNE AKTIVNOSTI	INDIKATORI (pokazatelj ostvarenja očekivanih rezultata)
Cilj 1: KOMS prepoznat kao relevantan akter u društvu	REZULTAT 1: KOMS mreža ima kapacitete za unapređenje položaja mladih i svoj rad zasniva na kvalitetu i relevantnim podacima	<i>Realizacija programa praksi u Krovnoj organizaciji mladih Srbije</i> <i>Objavljivanje Alternativnog izveštaja o položaju i potrebama mladih</i> <i>Osmišljavanje i realizacija programa jačanja kapaciteta za organizacije članice mladih</i> <i>Sprovedeno istraživanje Mladi u medijskom ogledalu</i> <i>Sprovedeno istraživanje o mladima i preduzetništvu</i> <i>Kreiranje TOOLKIT-a Digital civil activism handbook</i> <i>Jačanje kapaciteta udruženja u oblasti medija i komunikacija</i> <i>Strukturno povezivanje organizacija članica sa srednjim školama putem platformi KOMS-a sa ciljem promocije programa neformalnog obrazovanja za što veći broj srednjoškolaca.</i>	Program praksi: Postavljeni standardi za program praksi; angažovano najmanje 2 osobe na poziciji praktikanta/kinje u Sekretarijatu KOMS od kojih barem 1 pripada grupi osetljivoj grupi mladih Oснаživanje: Sprovedeno najmanje 10 edukativnih programa za mlade, udruženja mladih i za mlade Istraživanja: Sprovedena najmanje 2 istraživanja kojima je doseguto najmanje 500.000 individua
Cilj 2: Unapređena saradnja sa organizacijama	REZULTAT 1: Osnažene organizacije članice, aktivniji mladi i povećan	<i>Ispitivanje stanja i potreba organizacija članica</i> <i>Analiza urađenog ispitivanja</i> <i>Planiranje aktivnosti za organizacije članice na osnovu zaključaka</i>	Učešće organizacija članica: Najmanje 50% organizacija članica učestvuje u analizi i redovno komunicira unutar KOMS mreže

članicama	stepen poverenja unutar KOMS-a	<i>Kontinuirana komunikacija sa organizacijama članicama</i>	

9. Finansijski plan

KOMS je neprofitna organizacija koja obezbeđuje svoja sredstva projektno. Godišnji plan rada realizovaće se kroz nekoliko projekata i učešća na javnim konkursima za dodelu sredstava. U 2020. godini KOMS će realizovati sledeće projekte:

- Mladi imaju prednost – Ministarstvo omladine i sporta
- Mladi i ljudska prava 2.0 Korak bliže mehanizmima Ujedinjenih nacija – Kancelarija za ljudska i manjinska prava, Beogradski centar za ljudska prava
- Glas mladih u demokratskim procesima – Beogradska otvorena škola i Kraljevina Švedske
- Young media: mediji sa mladima i za mlade – DW Akademie, Nemačko ministarstvo za ekonomiju i razvoj
- Naša zajednica, naša budućnost – Veća saradnja i zapošljavanje mladih - Beogradski centar za ljudska prava, Nacionalna asocijacija praktičara i praktičarki omladinskog rada (NAPOR) i organizacija Empirija, podržan od strane Evropske komisije
- MLADI – Media Literacy Alliance and Digital Importance - Institut za medije i različitost, podržan od strane Evropske komisije
- Premijerka otvara vrata – Mladi na Vladi - Omladinska prestonica Evrope Novi Sad (OPENS)
- Podizanje svesti o pitanjima vezanim za zločine iz mržnje među mladima i razvijanje analize o efektima COVID-19 na mlade u Srbiji – Misija OEBS-a u Srbiji
- Podrška civilnom društvu da izgrađuje kapacitete mladih da koriste onlajn platforme sa ciljem promovisanja javne bezbednosti – Misija OEBS-a u Srbiji
- Kultura Dijaloga – UNICEF

U skladu sa resursima i kapacitetima Sekretarijat KOMS i Upravni odbor apliciraće na konkurse u svojstvu nosioca ili partnera na projektima, a u cilju realizacije plana i obezbeđivanja sredstava za rad KOMS.

10. Zaključak

Fokus rada Krovne organizacije mladih Srbije je na razvoju dugoročnih održivih programa i struktura kroz šest programskih oblasti. Sve programske oblasti obuhvataju šest tematskih Celina. Svaka programska oblast u sebi sadrži sva tri nivoa delovanja: nacionalni, lokalni, međunarodni kao i program jačanja kapaciteta. Razlog za ovakav pristup je što je neophodno da se navedene programske oblasti zagovaraju na svim nivoima kako bi se postigla sistemska briga o mladima sa ciljem unapređenja položaja mladih i okruženja za mlade.

Akteri omladinske politike sve više prepoznaju KOMS kao jednog od ključnih subjekata omladinske politike koji može da produkuje adekvatne predloge za unapređenje omladinske politike u Srbiji. U takvoj situaciji realizovanje pojedinačnih projekata i aktivnosti ne može da produkuje željene rezultate, i zato je neophodno u svim relevantnim oblastima imati programski pristup, uklapajući manje celine u veće, kako bi se postigli održivi efekti.

Stabilno finansiranje i razvoj internih procedura omogućava da KOMS nakon višegodišnjeg rada značajno unapredi svoje interne mehanizme rada i ojača strukturu. To omogućava ne samo veći obim rada, nego i pristup koji može kroz duži period da prati određene oblasti omladinske politike, targetira aktere i zainteresovane strane i uspostavlja partnerstva, ima stalni dijalog sa organizacijama članicama i šire, produkuje adekvatne politike i iste zagovara ka donosiocima odluka, te prati i evaluira njihovo sprovođenje.

U 2020/2021. godinu KOMS ulazi sa 108 organizacija članica prateći najbolji interes za mlade Srbije, Misiju i Viziju KOMS, zaključke sa prethodnih Skupština, a za sve nedoumice u kreiranju procesa, programa i aktivnosti prati vrednosnu platformu i principe KOMS i to:

1. Uključivanje i aktivno učešće mladih u donošenju odluka;
2. Ravnopravnost, nediskriminacija i solidarnost;
3. Vidljivost potreba mladih predstavnika ranjivih grupa;
4. Saradnja i partnerstvo između aktera i mladih;
5. Odgovornost i transparentnost;
6. Preventivno delovanje i stalno praćenje;
7. Održivo korišćenje resursa;
8. Obezbeđivanje kvaliteta, inovativnosti i kontinuiteta programa i usluga za unapređenje položaja i života mladih.